

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 'S-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal
Ondernemen en Innovatie**
Directie Ondernemen

Bezuidenhoutseweg 20
Postbus 20101
2500 EC Den Haag
T 070 379 8911 (algemeen)
www.ez.nl

Behandeld door
dhr. drs. J.J. Geelhoed

T 070 379 6782
F 070 379 7527
j.j.geelhoed@minez.nl

Datum 24 oktober 2009

Betreft Reactie op de kamervragen Ten Hoopen over ethische vorming jonge managers (2009Z17065)

Ons kenmerk
OI/O / 9184618

Uw kenmerk
2009Z17065

Hierbij treft u de reactie aan op de kamervragen van het lid Ten Hoopen (CDA) over ethische vorming van jonge managers (TK, 2008 - 2009, vraagnr. 2009Z17065, ingezonden 23 september 2009). Tevens beschouw ik hiermee de tweetal schriftelijke vragen (5 en 6) naar aanleiding van de EZ-begroting 2010 (BBR/91820298) als beantwoord.

1
Kent u het bericht "Ook nieuwe lichting managers graait"?¹

Antwoord
Ja.

2
Bent u bekend met het onderzoek van adviesbureau KPMG onder het Nederlandse bedrijfsleven naar het normbesef van afgestudeerden, waaruit blijkt dat er een gebrek aan normbesef onder jonge managers is?

Antwoord
Ja. Naar aanleiding van het persbericht heb ik het achterliggende onderzoek bij KPMG opgevraagd.

3
Deelt u de mening dat omdat de huidige economische crisis mede toegeschreven wordt aan een gebrek aan ethisch en moreel verantwoord verdrag, de uitslag van de studie verontrustend is?

Antwoord
Er is brede overeenstemming dat een gebrek aan ethisch en moreel handelen een factor is geweest in het ontstaan van de huidige economische crisis. In dit licht is het goed dat de studie van KPMG hieraan aandacht besteedt. Ethiek en

¹ Nederlands Dagblad, 21 september 2009

ondernemerschap zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ik vind daarom de ethische vorming van managers - overigens niet alleen bij financiële instellingen - mede in het licht van de kredietcrisis van groot belang.

4

Deelt u de mening dat het voorkomen van incidenten en ongewenst gedrag niet alleen een kwestie is van meer regels, maar ook van integriteit en normbesef van managers, bestuurders, ondernemers en andere medewerkers van bedrijven?

Antwoord

Ja. Bij grote maatschappelijke problemen wordt de oplossing vaak enkel gezocht in meer regels en meer overheidsinterventie. Dit leidt vaak tot onrealistisch hoge verwachtingen van de overheid. Primair zullen alle partijen - zowel de markt als de overheid - hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Zonder een afdoende mate van integriteit en normbesef zullen enkel meer regels de problematiek niet fundamenteel oplossen.

5

Kunt u het voortouw nemen om in een brede kabinetsvisie dit probleem te analyseren en oplossingen te bieden die buiten de oplossingen liggen die het onderzoek van KPMG biedt?

Antwoord

Integriteit en normbesef bij managers, bestuurders en ondernemers is een belangrijk thema dat niet moet worden onderschat. We moeten ethiek en ondernemerschap beter verbinden en af van de korte termijn focus die nu nog te vaak regeert. Ik ben daarom voornemens om de komende periode het belang van ethische en maatschappelijk verantwoorde vorming van (jonge) managers verder aan de orde te stellen. Ik zie dit als een gezamenlijke uitdaging. Private partijen hebben zelf ook een belangrijke verantwoordelijkheid en - zoals wel blijkt uit de huidige toestand van de financiële sector - ook een gereed eigen belang.

Ik zal verschillende jongerenorganisaties, onder andere Jong Management en Jong MKB Nederland, daarom verzoeken om in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken een symposium, dat zich specifiek zal richten op ethische vorming, te organiseren. Afhankelijk van de uitkomsten zal ik bezien of en welke verdere acties nodig zijn.

Dit komt bovenop de verschillende activiteiten die mijn departement reeds onderneemt om het moreel handelen te verbeteren. Zo werkt MVO Nederland actief samen met bedrijven en is Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) recent structureel verankerd in de Corporate Governance Code. Begin 2010 komt de staatssecretaris van Economische Zaken met een rapportage over de voortgang van MVO.

6

Bent u bereid deze vragen vóór de behandeling over de begroting 2010 van Economische Zaken te beantwoorden?

Antwoord

Ja.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven
Minister van Economische Zaken